

INVENTARIZACE

Zákon o účetnictví ukládá účetním jednotkám povinnost inventarizovat majetek a závazky a stanoví pravidla pro provádění inventarizací.

Inventarizace je jednou z činností, která přispívá k úplnosti, průkaznosti a správnosti údajů v účetnictví.

Účelem inventarizace je ověřit, zda stav majetku a závazků zachycený v účetnictví odpovídá skutečnosti, tj. inventarizace je jedním z nemnoha způsobů, kterými lze provést kontrolu správnosti účtování.

Rozdíl mezi pojmem inventura a inventarizace

Inventurou se rozumí pouze zjištění skutečného stavu majetku a závazků k určitému dni u jednotlivých složek (například inventura materiálu na skladě k 31. 12.).

Inventura se podle způsobu zjišťování skutečného stavu člení na:

- **fyzickou inventuru** - provádí se u majetku hmotné povahy. Jedná se například o materiál na skladě, zboží na skladě a v prodejnách, pokladní hotovost, inventář, stroje, zařízení apod. Skutečné stavy se při fyzické inventuře zjišťují přepočtením, převážením, přeměřením.
- **dokladovou inventuru** - provádí se u takových položek, které svojí povahou vylučují provedení fyzické inventury např. u pohledávek, závazků, nákladů příštích období, výdajů příštích období, rezerv apod.). Dále se dokladovou inventurou zjišťuje také skutečný stav majetku hmotné povahy, u něhož jiný způsob inventury není možný například stav peněz na běžném účtě, stroje v opravě u dodavatelů.

Dokladová inventura spočívá v tom, že se při ní skutečný stav příslušného druhu majetku a závazků zjišťuje, ověřuje či prokazuje pomocí různých písemných podkladů. Jedná se například o:

- bankovní výpisy z běžných účtů, z bankovních úvěrů
- výplatní listiny (ověření zůstatků mezd, sociálního a zdravotního pojištění, dani)
- daňová přiznání (ověření zůstatku účtu DPH, silniční daně, daně z příjmů)
- písemně uzavřené smlouvy (kupní smlouva, smlouva o půjčce, darovací smlouva)
- vzájemně odsouhlasovací dopisy dlužníků a věřitelů atd.

Inventarizace je obsahově širší pojem

zahrnuje inventuru, ale navíc celý soubor dalších prací, jako je například porovnání skutečného stavu se stavem účetním, zjištění inventarizačních rozdílů, vyšetření příčin vzniku inventarizačních rozdílů, vypracování návrhu na vypořádání těchto rozdílů.

POSTUP PŘI PROVÁDĚNÍ INVENTARIZACE

Inventarizace zahrnuje soubor činností obsahující:

- **zjišťování skutečného stavu** majetku a závazků ke stanovenému datu (ke dni inventarizace), stavy majetku jsou zapisovány inventurní komisí do inventurních soupisů.

Inventurní soupisy jsou průkazné účetní záznamy, které musí obsahovat:

- a) jednoznačné určení inventarizovaného majetku a závazků včetně jeho množství,
  - b) podpis osoby odpovědné za zjištění inventarizovaného stavu majetku a závazků,
  - c) podpis osoby odpovědné za provedení inventarizace majetku a závazků,
  - d) způsob zjišťování skutečných stavů, např. přepočítání, zvážení, kvalifikovaný odhad,
  - e) ocenění majetku a závazků k okamžiku ukončení inventury,
  - f) den zahájení a ukončení inventarizace.
- **vyčíslení rozdílů** mezi skutečným stavem a účetním stavem (může být buď manko nebo přebytek)
  - **objasnění příčin a vypořádání inventarizačních rozdílů**
Inventarizační rozdíl znamená, že buď nebylo správně účtováno, popř. nebylo účtováno vůbec o

některém účetním případě, nebo došlo k přirozenému úbytku, k odcizení apod. Proto u každého rozdílu je nutno zjistit příčiny jeho vzniku. Na základě zjištění příčin inventarizačních rozdílů lze učinit rozhodnutí o jejich vypořádání.

DRUHY INVENTARIZACI

1. Podle toho, kdy se provádí:

- Řádné (pravidelné) inventarizace** mohou být:
  - a) **periodické** - účetní jednotky ji provádějí k okamžiku, ke kterému sestavují účetní závěrku.
  - b) **průběžné** - provádí se postupně v průběhu celého účetního období.
- Mimořádné** - provádí se v mimořádných případech, jako je vznik podniku, jeho sloučení, rozdělení, uzavření dohody o hmotné odpovědnosti zaměstnance, po živelní pohromě, vloupání apod.

2. Podle rozsahu:

- Úplná** - týká se všech složek majetku a závazků,
- Dílčí** - týká se jen některých složek majetku a závazků.

INVENTARIZAČNÍ ROZDÍLY

Při porovnávání účetního stavu se stavem skutečným mohou být zjištěny inventarizační rozdíly, kterými jsou:

- manka** - skutečný stav je nižší než účetní stav, přičemž rozdíl mezi těmito stavy nelze doložit účetním dokladem, nebo prokázat jiným způsobem stanoveným zákonem.
Za manko se nepovažují ztráty v rámci norem přirozených úbytků zásob.
Pro tyto přirozené úbytky a ztrátové si stanoví účetní jednotka svou vnitřní směrnici normy přirozených úbytků zásob, která má platnost pro určité období. Vnitropodniková směrnice by měla vycházet například z minulých zkušeností, aby účetní jednotka při případné kontrole finančního úřadu byla schopná doložit způsob tvorby a výši norem.
- přebytky** - skutečný stav je vyšší než účetní stav.

Ověření ocenění majetku

Při inventarizaci majetku se také porovnává, zda jejich skutečná hodnota souhlasí s jejich oceněním v účetnictví. V případě nesouladu se musí provést úprava ocenění majetku prostřednictvím opravných položek. U vybraných druhů majetku se používá také přecenění na reálnou hodnotu.

Opravné položky

Opravnými položkami se vyjadřuje **přechodné snížení hodnoty majetku** (na zvýšení hodnoty nelze opravnou položku vytvářet).

Opravné položky se člení na zákonné (ovlivňují základ daně z příjmů) a ostatní (mají vliv pouze na účetní hospodářský výsledek). Zákonné opravné položky lze tvořit a čerpat pouze u pohledávek.